

ภัยคุกคามใหม่ของ ปัญญาประดิษฐ์: บทบันทึกจาก เวที “อนาคตไทย”

เรียบเรียงโดย น.ส.สุนันทา พามล่า วอร์ด และ นายชมชนก ปริญญาติกา

บทนำ

ในสถานการณ์โลกยุคปัจจุบัน ที่การพัฒนาเทคโนโลยีรวดเร็วเกินกว่าที่สังคมจะปรับตัวได้ทัน ปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence (AI) ไม่ได้เป็นแค่เครื่องมือช่วยงานอีกต่อไป แต่กำลังกลายเป็น “แรงขับเคลื่อน” ที่เปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมของมนุษย์ ท่ามกลางความคาดหวังมหาศาลต่อศักยภาพของเทคโนโลยีนี้ มนุษย์เริ่มตระหนักว่า AI มีได้มอบเพียงโอกาส แต่ยังแฝงภัยคุกคามใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนและยากที่จะควบคุมได้

การประชุมสุดยอดว่าด้วยปัญญาประดิษฐ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2568 จัดโดย ราชบัณฑิตยสภา ร่วมกับมูลนิธิสิริวัฒนาภักดี บริษัทไทยเบฟเวอเรจและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ถือเป็นหมุดหมายสำคัญที่เปิดพื้นที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสาขาได้สะท้อน “ภาพอนาคตของ AI” อย่างตรงไปตรงมา ทั้งในมุมมองโอกาส นวัตกรรม และภัยคุกคามที่แอบแฝง และการประชุมนี้ยังถูกจัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลอง 100 ปี แห่งการสถาปนา ราชบัณฑิตยสภา ราชสถาบันที่เปรียบเสมือน สติปัญญาของชาติ

เวทีนี้ไม่ได้เป็นเพียงงานเฉลิมฉลองความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น Deep Learning การประมวลผลภาษา หรือ Neural Networks เท่านั้น แต่เวทีนี้เลือกที่จะเจาะลึกไปถึงคำถามที่มนุษย์อาจยังไม่พร้อมเผชิญ เช่น AI จะกระทบอัตลักษณ์ไทยอย่างไร? ข้อมูลที่บิดเบือนจะนำไปสู่การตัดสินใจผิดพลาดของระบบ

อัจฉริยะได้มากเพียงใด? และในยุคที่ Generative AI สามารถสร้างภาพ เสียง หรือวิดีโอที่แทบแยกไม่ออกจากของจริง มนุษย์จะรับมือกับการหลอกลวงในรูปแบบใหม่ได้อย่างไร? เป็นต้น

ในการประชุมนี้มีวิทยากรที่ได้รับเชิญจากหลากหลายสถาบัน เช่น ดร.นนทวัฒน์ เจริญภักดี ดร.ฐิติพัทธ์ อังชะกุลวิสุทธิ์ รศ.ดร.ธีรณี อจลากุล ผศ.ดร.เอกพล ช่วงสุนิช เป็นต้น โดยแต่ละท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน AI ทั้งในทางปฏิบัติและในทางทฤษฎี ทำให้เนื้อหาของงานนี้วาดภาพอนาคตของ AI ได้ชัดเจนขึ้น ทั้งในด้านดีในแง่ของนวัตกรรม และด้านไม่ดีในแง่ของการเป็นภัยคุกคามที่กำลังก่อตัวอย่างเงียบ ๆ

บทความนี้ได้สรุปและเรียบเรียงประเด็นสำคัญจากการประชุมฯ โดยจัดลำดับเป็น 5 มิติใหญ่ของ “ภัยคุกคามใหม่ของ AI” ในบริบทสังคมไทย เพื่อให้เห็นทั้งปัญหา โอกาส และแนวทางที่สังคมไทยควรเตรียมไว้ก่อนที่ AI จะ “ขึ้นมา” มนุษย์ แทนที่มนุษย์จะเป็นผู้กำกับ AI

ภัยจากข้อมูลที่จำกัดและการเรียนรู้ที่บิดเบี้ยว เมื่อ “กล่องดำ” อาจหันกลับมาทำร้ายมนุษย์

หนึ่งในประเด็นที่สร้างความกังวลที่สุดบนเวทีคือ เรื่อง “ข้อมูลที่จำกัด” (Limited Data) อันเป็นหัวใจของระบบ Machine Learning ที่ทำให้ AI มีความสามารถในการทำนายหรือจำแนกข้อมูลใหม่ ๆ ดร.นนทวัฒน์ เจริญภักดี ผู้เชี่ยวชาญด้าน AI จากญี่ปุ่น อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า AI เป็นเพียงระบบการเรียนรู้จากแพทเทิร์นข้อมูล ไม่ใช่เวทมนตร์ หากข้อมูลมีข้อผิดพลาดหรือไม่เพียงพอ ผลลัพธ์ที่ได้ก็อาจนำไปสู่ความผิดพลาดร้ายแรง ยกตัวอย่างจากเกมตัวเลขง่าย ๆ เช่น AI ที่เรียนจากข้อมูล “2 → 4, 3 → 6, 6 → 12, 7 → 14” ซึ่งเป็นแพทเทิร์นคูณสอง แต่เมื่อมีข้อมูล noise เช่น “3 → 7” หรือ “-3” ระบบอาจไม่รู้ว่าจะควรเลือกแพทเทิร์น “คูณสอง” หรือ “บวกสี่” ซึ่งนำไปสู่การทำนายผิดพลาดอย่างมหาศาลในสถานการณ์จริง โดยอาจนำไปสู่การเกิดข้อผิดพลาดในการวินิจฉัยจากภาพ X-ray หรือการประมวลผลสัญญาณคลื่นหัวใจ

สำหรับประเทศไทย ซึ่งมีฐานข้อมูลภาษาไทย และข้อมูลทางวัฒนธรรมที่ไม่มากนักในระบบดิจิทัลเมื่อเทียบกับประเทศจีนหรือโลกตะวันตก อาจได้รับผลกระทบจากภัยนี้สูงกว่าหลายประเทศ เนื่องจาก AI ในปัจจุบันถูกจำกัดด้วย “คณิตศาสตร์ และการไหลของข้อมูล” หากฐานข้อมูลไม่สมบูรณ์ ระบบจะมีแนวโน้มที่จะเกิดการมโน (hallucination) หรือการสร้างข้อมูลเท็จขึ้นมาเองได้มากขึ้น เช่น ความผิดพลาดในการจำแนกใบหน้าคนไทย หรือ

การทำนายราคาหุ้นที่ผิดพลาดเพราะตลาดมีข้อมูลรบกวน (noise) สูง

ในทางการแพทย์ ดร.ฐิติพัทธ์ อชชะกุลวิสุทธิ์ ยกตัวอย่างโมเดลระดับโลกจำนวนมาก เช่น Inception ที่ใช้ข้อมูลภาพมะเร็งผิวหนังกว่า 100,000 ภาพ หรือ CheXpert ที่ใช้ภาพปอดกว่า 200,000 ภาพ แต่เมื่อเทียบกับข้อมูลในไทย เช่น ข้อมูล ECG ที่ศิริราชอาจมีเพียง 14,000 ชุด จึงเสี่ยงต่อการวินิจฉัยโรคผิดพลาด โดยเฉพาะโรคหายากหรือกลุ่มอาการเฉพาะในท้องถิ่น ทำให้ข้อวินิจฉัยของ AI อาจผิดพลาดได้

นอกจากนี้ ภัยด้านข้อมูลยังส่งผลถึงระดับสังคมและวัฒนธรรม โดย รศ.ดร.ธีรณี อจลากุล ได้กล่าวว่า หากไทยไม่พัฒนาระบบข้อมูลแห่งชาติ (National Data Bank) เป็นของตนเอง เราจะต้องใช้ข้อมูลจากตะวันตกเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ AI มองวัฒนธรรมไทยด้วย “สายตาของต่างชาติ” และอาจนำไปสู่การตกเป็นอาณานิคม (colonize) หรือถูกยึดครองอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยไม่ตั้งใจ อาจารย์อานันท์ เหล่าเลิศวรกุล ได้ให้ตัวอย่างชัดๆ ในมิติด้านศิลปะที่มีความเอนเอียง ได้แก่ การทดลองวาดภาพข้างเอราวัณที่ถูก AI สร้างให้มีลักษณะคล้ายช้างแบบอินเดีย ทั้งที่ตามคติไทยต้องมี 33 เศียรตามคัมภีร์พุทธ หรือภาพลายหน้ารำที่กลายเป็นราหู เพราะข้อมูลที่ป้อนให้ระบบไม่มีความหลากหลายมากพอ

อย่างไรก็ตาม เหล่าวิทยากรได้เสนอแนวต่าง ๆ ทางกรรรับมื่อภัยด้านข้อมูลนี้ ได้แก่ การสร้างชุดข้อมูล Open Source ภาษาไทย การใช้เทคนิค Transfer Learning เพื่อถ่ายโอนความรู้จากโมเดลใหญ่ รวมถึงการลงทุนพัฒนาข้อมูลคุณภาพสูงของไทย เพื่อให้ AI เรียนรู้จากบริบทที่แท้จริงของสังคมไทย ไม่ได้เป็นเพียงภาพแทนที่บิดเบี้ยวจากข้อมูลต่างชาติเท่านั้น

ภัยจาก Generative AI เมื่อภาพ เสียง และโลกเสมือนกลายเป็นอาวุธหลอกลวงสังคม

Generative AI คือ AI ที่มีความสามารถในการสร้างข้อความ ภาพ เสียง หรือวิดีโอได้เสมือนจริงโดยวิทยากรหลายท่านในที่ประชุมฯ ได้เรียก Generative AI ว่าเป็นดาบสองคมที่สามารถเป็นภัยอันตรายต่อสังคมได้ โดยเฉพาะในยุคที่ประชาชนจำนวนมากไม่สามารถแยกแยะของจริงและของปลอมได้อีกต่อไป

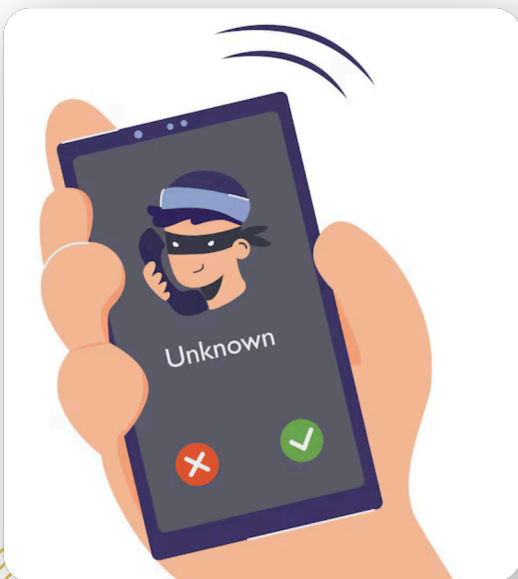
ผศ.ดร.เอกพล ช่วงสุวนิช จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สาดิิดแก่ที่ประชุมฯ ถึงความสามารถของ AI ประเภท Text-to-Speech (TTS) ที่ปัจจุบัน

ใช้เสียงเพียง 7 วินาทีก็สามารถสร้างเสียงใหม่ที่ใกล้เคียงต้นฉบับได้ และสิ่งที่น่ากลัวไปกว่านั้นคือ ผู้ฟังในที่ประชุมแยกแยะเสียงจริงกับเสียงปลอมได้ถูกต้องเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น

ในระดับสากล ความเสียหายจากภัยนี้ได้เคยเกิดขึ้นแล้ว โดยมีตัวอย่างจาก 1 คดีที่ CEO ของบริษัทแห่งหนึ่งถูกปลอมเสียงจนหลงเชื่อและโอนเงินให้คนร้าย ในปัจจุบัน แก๊ง Call Center ในไทยก็มีการใช้ AI สร้างเสียงปลอมที่มีความสมจริงเพื่อหลอกให้เหยื่อเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แนวทางการรับมือภัยจาก Generative AI ผศ.ดร.เอกพล ช่วงสุวนิช และทีมวิจัยได้พัฒนา Chula-SPoF Dataset ชุดข้อมูลเพื่อตรวจจับเสียงปลอม โดยใช้เทคนิค Speech Enhancement เพื่อขยายสัญญาณความผิดปกติของเสียง ทว่าเมื่อสัญญาณถูกส่งผ่านเครือข่ายโทรศัพท์ อัตราความผิดพลาดกลับเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้การตรวจจับ deepfake audio ยังมีความเสี่ยงสูงในโลกความจริง

นอกจากเรื่อง Generative AI สร้างเสียงแล้ว ภาพที่สร้างโดย Generative AI ก็มีปัญหาเช่นกัน โดย ดร.ฐิติพัทธ์ อังชะกุลวิสุทธิ์ เล่าว่า

AI เคยสร้างภาพนาฬิกาที่แสดงเวลา “14:30” ผิดรูปแบบ เพราะถูกฝึกด้วยภาพนาฬิกาที่นิยมตั้งไว้ที่ “10:10” ซึ่งเป็นมุมสวยตามหลักการออกแบบ สิ่งนี้สะท้อนว่า AI อาจสร้างข้อมูลผิด เพราะรูปแบบข้อมูลที่ถูกใช้ฝึกมาไม่สอดคล้องกับความจริง

สำหรับในด้านวัฒนธรรม อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล ย้ำว่า Generative AI อาจสร้าง “ข้อมูลเท็จทางวัฒนธรรม” ได้ เช่น ผลิตภาพความเป็นไทยที่ผิดจากบริบทจริง ทั้งลวดลาย ประติมานวิทยา หรือพิธีกรรมแบบไทย ซึ่งเกิดขึ้น

ได้หากข้อมูลต้นทางมีไม่เพียงพอ โดยภาพเหล่านี้ อาจถูกแชร์ในโลกออนไลน์จนกลายเป็นสร้างข้อมูล “ไทยแบบปลอม” โดยที่คนไทยไม่ทันรู้ตัว นอกจากนี้ ภัยจาก Generative AI ยังขยายไปถึงมิติความมั่นคงและภูมิรัฐศาสตร์ รศ.ดร.ธีรณี อจลากุล ได้อธิบายว่า หากไทยพึ่งเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น Nvidia GPU โดยไม่มี Sovereign AI เป็นของตนเอง ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจขึ้น ไทยอาจถูก “ปิดสวิตช์ AI” ได้ทันที ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของรัฐ

ภัยด้านจริยธรรมและสังคม การเสพติด AI ความเหลื่อมล้ำ และการสูญเสียอัตลักษณ์มนุษย์

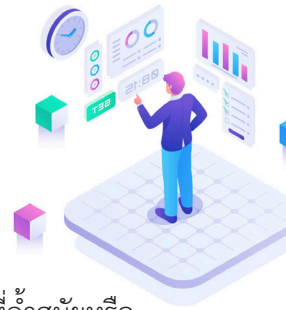
AI ไม่เพียงแค่เปลี่ยนวิธีการทำงานของมนุษย์ แต่ยังเปลี่ยนพฤติกรรมและโครงสร้างจิตใจของมนุษย์อีกด้วย โดยผศ.ดร.พันธ์ ภัทรนุทาภรณ์ จาก MIT Media Lab ได้เสนอแนวคิด “Cyborg Intelligence” ซึ่งเป็นการผสมผสานมนุษย์เข้ากับ AI เพื่อเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ให้ดีเด่นยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็เตือนว่า AI อาจกลายเป็น

“Addictive Intelligence” ที่ทำให้ผู้ใช้เสพติด โดยไม่รู้ตัว เช่น Virtual Characters ที่สร้างแรงบันดาลใจให้เด็กเรียนหนังสือ หากออกแบบอย่างสมดุลอาจช่วยให้เกิดผลดี แต่ถ้าทำให้เหมือนจริงเกินไปก็อาจทำให้ผู้ใช้พึ่งพา AI จนขาดปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ wfn

ถึงแม้ว่าไทยจะได้รับการลงทุนขนาดใหญ่จากบริษัทต่างประเทศ เช่น TikTok ประมาณ 300,000 ล้านบาท และ Amazon อีกกว่า 200,000 ล้านบาท แต่ถ้าหากไม่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีมาสู่บุคลากรชาวไทย ไทยจะเป็นเพียง “ฐานปฏิบัติการ” สำหรับให้บริษัทต่างชาติใช้ไฟฟ้าและทรัพยากร แต่ไม่สร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดย ดร.สรณะ นุชอนงค์ ตั้งข้อสังเกตว่าไทยยังขาดโครงการบัณฑิตศึกษาด้าน AI ที่มีมาตรฐานระดับโลก ส่งผลให้ pipeline ของบุคลากร AI ไม่ต่อเนื่อง เด็กไทยจำนวนมากที่เก่งด้านเทคโนโลยีจึงเลือกไปศึกษาต่อและทำงานในต่างประเทศ จนส่งผลให้เกิดภาวะสมองไหล

ในด้านความมั่นคงทางเทคนิค ดร.นนทวัฒน์ เจริญภักดี เตือนว่า AI อาจ “มั่นใจผิด” (over-confident) จนทำให้การตัดสินใจในระบบที่ใช้ AI มีความเสี่ยง เช่น ระบบแพทย์อัตโนมัติที่แม่นยำมากในข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง แต่ล้มเหลวเมื่อเจอข้อมูลสำคัญจริง ๆ เหมือนการตรวจจับโรคมะเร็งที่แม่นยำ 99.99% เพราะใช้ฐานข้อมูลจากประชากรเด็กประถม แต่กลับไม่แม่นยำเมื่อใช้กับโรงพยาบาลเฉพาะทางซึ่งมีแต่ผู้ป่วย หากสถานการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นในระบบป้องกันภัย หรือในโครงสร้างพื้นฐานด้านความมั่นคง ความผิดพลาดเล็กน้อยอาจนำไปสู่หายนะระดับประเทศได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การประชุมครั้งนี้ได้เปิดมุมมองสำคัญว่า AI ไม่ได้เป็นเพียงเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยหรือเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานในเชิงเศรษฐกิจ แต่เป็น “พลังเปลี่ยนโลก” ที่สามารถกำหนดทิศทางของสังคมในอนาคตได้ หากไม่ระมัดระวัง การใช้งาน AI อาจกลายเป็นต้นตอของความปั่นป่วนระดับชาติ ตั้งแต่การสร้างข้อมูลเท็จ (deepfake) ที่บ่อนทำลายความเชื่อมั่นต่อสถาบันและบุคคล การบิดเบือนอัตลักษณ์วัฒนธรรมให้คลาดเคลื่อน การขยายความเหลื่อมล้ำ และการผูกขาดอำนาจด้านเทคโนโลยีโดยมหาอำนาจ ซึ่งสามารถนำไปสู่การพิงพิงเชิงยุทธศาสตร์แบบไม่อาจถอนตัวได้ แต่ในทางกลับกัน หากไทยมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน และลงทุนอย่างถูกจุด AI ก็จะเป็น “โอกาสทางประวัติศาสตร์” ที่ยกระดับอำนาจละมุน (soft power) ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ความสามารถแข่งขัน และคุณภาพชีวิตประชาชนชาวไทยได้อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยเหล่าวิทยากรได้เสนอแนวทางสำหรับประเทศไทยในการสร้างโอกาสทางด้าน AI ให้แก่ประเทศไทย ดังนี้

1) เพิ่มการลงทุนใน “ข้อมูล” และ “คน” สองเสาหลักของอริปไตยดิจิทัลไทย

ข้อเสนอจากวิทยากรทุกท่านสอดคล้องตรงกันว่าไทยจำเป็นต้องลงทุนในสององค์ประกอบที่เป็นรากฐานของอริปไตยดิจิทัลไทย ได้แก่ ข้อมูลคุณภาพสูง และ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้าน AI หากไม่มีสองสิ่งนี้ ต่อให้ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานก็เท่าที่ไม่มีผล

ข้อมูลคุณภาพสูง เกิดได้จากการสร้าง **National Data Bank** ซึ่งจะเป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ที่รวมข้อมูลภาครัฐ ภาคเอกชน ภาษาไทย วัฒนธรรมไทย ภาพ เสียง การแพทย์ การเกษตร และอุตสาหกรรมสำคัญ เพื่อเป็น “น้ำมันดิบ” สำหรับป้อนให้โมเดล AI ที่พัฒนาในประเทศไทย การไม่มีข้อมูลไทยที่เพียงพอทำให้ AI เกิด cultural hallucination สร้างภาพวัฒนธรรมผิด บิดเบือนความจริง และอาจนำไปสู่การตีความทางการเมืองหรือสังคมแบบไม่ตรงกับบริบทไทย

สำหรับการสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญลึกซึ่งด้าน AI ไทยต้องสร้าง **Super AI Engineers** จำนวนอย่างน้อย **50,000 คนภายใน 10 ปี** เพื่อเป็นกำลังหลักในการออกแบบ ตรวจสอบ และพัฒนาโมเดลที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคง สาธารณสุข การศึกษา และเศรษฐกิจดิจิทัล การขาดบุคลากรจะทำให้ไทยต้องพึ่งต่างชาติทุกขั้นตอน ตั้งแต่โมเดลอัลกอริทึม จนถึงการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาจเป็นช่องโหว่ในยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไทยควรจัดงบประมาณแบบ “Mission-Oriented” เพื่อสร้างบุคลากรในสาขา AI ระดับผู้เชี่ยวชาญ พร้อมให้ทุนวิจัยแบบต่อเนื่อง 3 – 5 ปี เพื่อสร้าง Talent Pipeline ที่ยั่งยืน

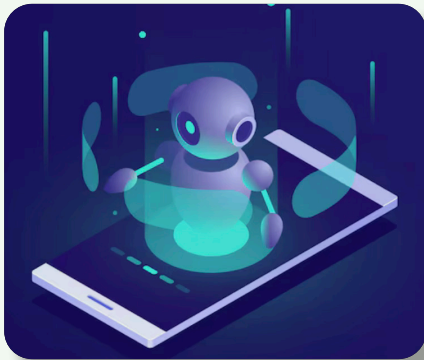
● 2) ยกระดับมาตรฐานจริยธรรม AI และสร้างระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

สิ่งที่น่ากลัวอันดับต้น ๆ ของยุค Generative AI คือ ข้อมูลปลอมจะ “เหมือนจริงจนน่ากลัว” ทั้งภาพ เสียง วิดีโอ และเอกสาร หากไม่มีระบบตรวจสอบ ประเทศไทยอาจเผชิญการโจมตีทางข้อมูล (information warfare) หรือความวุ่นวายทางสังคมจาก deepfake ที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วผ่านทางโซเชียลมีเดีย

ดังนั้นไทยต้องเร่งพัฒนา **Explainable AI (XAI)** และ **ระบบฝังลายน้ำดิจิทัล (Watermarking)** ที่สามารถตรวจจับเนื้อหาปลอมได้ในเสี้ยววินาที โดยเฉพาะในช่วงการเลือกตั้ง เหตุการณ์สำคัญด้านความมั่นคง หรือการสื่อสารภาครัฐที่ต้องการความน่าเชื่อถือสูงที่สุด นอกจากนี้ ไทยยังต้องสร้าง “ศูนย์ตรวจสอบ deepfake ระดับชาติ” ที่สามารถทำงานร่วมกับตำรวจไซเบอร์ และหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อรับมือการโจมตีที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และไทยควรออกกฎหมายและระเบียบรองรับมาตรฐานจริยธรรม AI พร้อมระบบแจ้งเตือนภัยข้อมูลเท็จภายใน 3 – 5 นาทีหลังพบความผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการเผยแพร่ข้อมูลเท็จ

● 3) สร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้าง Sovereign AI เพื่อลดการพึ่งพาต่างชาติในยุคที่สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ผันผวน

ในสถานการณ์โลกปัจจุบันที่มหาอำนาจแข่งขันด้านเทคโนโลยีอย่างดุเดือด ประเทศที่ไม่มี “อธิปไตยทางดิจิทัล” อาจเสี่ยงถูกกดดันผ่านมาตรการคว่ำบาตร การควบคุมชิปที่ใช้ในเทคโนโลยีดิจิทัล หรือการจำกัดข้อมูลสำหรับฝึกโมเดล AI ไทยจึงจำเป็นต้องสร้างระบบ AI ของตัวเองขึ้นมาเอง โดยการจัดตั้ง **Centers of Excellence (COE) จำนวน 10 ศูนย์** ที่มีภารกิจเฉพาะด้าน เช่น AI ด้านการแพทย์ AI ความมั่นคงและความปลอดภัยไซเบอร์ AI การศึกษา AI การเกษตรและโลจิสติกส์ และ AI อุตสาหกรรมและวัฒนธรรม เป็นต้น โดยศูนย์เหล่านี้ต้องออกแบบให้เป็นความร่วมมือแบบ Public-Private Partnership (PPP) เชื่อมมหาวิทยาลัย อุตสาหกรรม และภาครัฐเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานต่อเนื่องยาวนานไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีเครื่องมือขั้นสูง เช่น Supercomputing Cluster เป็นของตนเองเพื่อลดการพึ่งพาโครงสร้างพื้นฐานจากต่างชาติ

● 4) ส่งเสริมความรู้ด้าน AI ให้ประชาชนทุกระดับ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ในอนาคต AI จะสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมเพิ่มขึ้นหากประชาชนบางกลุ่มไม่มีความเข้าใจเพียงพอ ทั้งผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย และแรงงานทักษะต่ำ โดยเฉพาะในยุคที่ deepfake โจรศัพท์มาหลอกเงินหรือปลอมเสียงญาติพี่น้องได้เหมือนจริงอย่างน่าตกใจ ไทยจึงจำเป็นต้องสร้าง **AI Literacy Framework ระดับชาติ** ที่ครอบคลุมตั้งแต่ เด็กประถมเยาวชนมหาวิทยาลัย แรงงานในอุตสาหกรรม ผู้สูงอายุ และข้าราชการและผู้นำองค์กร เป็นต้น

การรู้เท่าทัน AI ไม่ได้แค่หมายถึงการใช้แอปพลิเคชันหรือเครื่องมือ แต่ต้องรวมถึงการเข้าใจทั้งโอกาส ความเสี่ยง วิธีตรวจสอบเนื้อหาปลอม วิธีปรับทักษะใหม่ (reskill/upskill) และรู้ว่า ควรต้องรับมืออย่างไรเมื่อเผชิญภัยดิจิทัลที่ซับซ้อนขึ้นทุกปี

● 5) ปกป้องและเผยแพร่อัตลักษณ์ไทย โดยใช้ AI เป็นเครื่องมือสร้าง Soft Power ใหม่ ของชาติ

หนึ่งในภัยอันตรายจาก AI ที่ถูกพูดถึงเป็นอย่างมากในการประชุมฯ คือ AI อาจบิดเบือนวัฒนธรรมไทย หากข้อมูลสำหรับการฝึก AI ยังมีจำกัด เช่น สร้างภาพช้างเอราวัณผิดเพี้ยน หรือตีความสัญลักษณ์ไทยแบบผิดบริบท ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับรู้วัฒนธรรมไทยของคนทั่วโลกในระยะยาว หากไม่รีบแก้ไข อัตลักษณ์ไทยอาจถูก AI จากต่างชาติ “กลืนกิน” ได้ ไทยจึงจำเป็นต้องมี **ฐานข้อมูลวัฒนธรรมไทยเพื่อการฝึก AI** เช่น ศิลปกรรมไทย ภาษาไทยในสำเนียงของแต่ละภูมิภาค เรื่องเล่าพื้นบ้าน ความเชื่อ สถาปัตยกรรมและสัญลักษณ์ความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ อาหาร ดนตรี และ ภูมิปัญญา โดยไทยสามารถใช้โอกาสนี้สร้าง Thai Cultural AI เพื่อขยาย soft power ของไทยสู่โลก เช่น การสร้าง AI Characters เชิงวัฒนธรรม การสร้างระบบแนะนำท่องเที่ยวสร้างสรรค์ หรือ AI สอนภาษาไทยและมารยาทไทย

อนาคตของ AI ในไทยไม่ใช่สิ่งที่จะปล่อยให้เกิดขึ้นเองโดยบังเอิญ แต่เป็น “เข็มนาฬิกาของชาติ” ที่ต้องถูกกำหนดอย่างรอบคอบ และมีเป้าหมายว่าประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่โลกใหม่ของ AI ด้วยความพร้อมเพียงใด เราจะเลือกปล่อยให้เทคโนโลยีนำพาเราไปโดยไร้ทิศทาง หรือจะเป็นผู้กำหนดเส้นทางให้ AI รับใช้สังคมไทยอย่างแท้จริง

